

1.4.2020

BESLUT OM VIDTAGANDE AV STYRÅTGÄRDER INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDEN I ENLIGHET MED 86 § I BEREDSKAPSLAGEN

BESLUT OCH MOTIVERING

Bakgrund och rättsgrund

Den 16 mars 2020 fastställde statsrådet i samarbete med republikens president att det i landet råder sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 5 punkten i beredskapslagen (1552/2011).

Den 17 mars 2020 utfärdade statsrådet två förordningar om ibruktagningen av befogenheter enligt beredskapslagen:

- statsrådets förordning om ibruktagning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93–95 och 109 § i beredskapslagen (125/2020), ändrad den 19 mars 2020 till statsrådets förordning om ibruktagning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93, 94 och 109 § i beredskapslagen (130/2020),
- statsrådets förordning om omedelbar ibruktagning av befogenheter i enlighet med 87 § i beredskapslagen (124/2020).

Den 18 mars 2020 lämnade grundlagsutskottet betänkanden om förordningarna (GrUB 2/2020 rd – Ö 1/2020 rd och GrUB 3/2020 rd – Ö 2/2020 rd) och riksdagen fattade beslut om dem i enlighet med betänkandena. Med anledning av riksdagens beslut ändrades statsrådets förordning om ibruktagning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93–95 och 109 § i beredskapslagen (ny rubrik: statsrådets förordning om ibruktagning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93, 94 och 109 § i beredskapslagen) och i förordningen upphävdes bestämmelsen om arbetsplikt för personalen inom hälsovården enligt 95 § 2 mom. i beredskapslagen.

Alla ovannämnda förordningar av statsrådet upphör att gälla den 13 april 2020.

Enligt 1 § i förordning 125/2020 kan de befogenheter att styra verksamhetsenheterna för social- och hälsovården som föreskrivs i 86 § i beredskapslagen (1552/2011) tillämpas i hela landet.

Med stöd av 86 § i beredskapslagen kan social- och hälsovårdsministeriet för tryggnad av befolkningens social- och hälsovård ålägga en verksamhetsenhet för social- och hälsovården att

- 1) utvidga eller lägga om sin verksamhet,
- 2) helt eller delvis flytta verksamheten från verksamhetsdistriktet eller verksamhetsorten till någon annan ort eller att ordna verksamhet också utanför sitt distrikt,
- 3) placera personer i behov av vård eller omvårdnad i sin verksamhetsenhet oberoende av vad som har bestämts, föreskrivits eller avtalats,
- 4) ställa en verksamhetsenhet eller en del av den till statliga myndigheters förfogande.

Relevanta anvisningar

Statsrådet fastställde den 16 mars 2020 en riktlinje (https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poitkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi?_101_INSTANCE_LZ3RQQ4vvWXR_languageld=sv_SE), med stöd av vilken de personer som återvänder från utlandet ska hänvisas till förhållanden som motsvarar två veckors karantän. De som återvänder från utlandet ska med sin arbetsgivare avtala om tidpunkten för återgång till arbetet och om två veckors frånvaro. Inrikesministeriet, gränsbevakningsväsendet och Institutet för hälsa och välfärd har utfärdat närmare anvisningar om hur gränsövergång får tillåtas och om praxis (https://www.raja.fi/aktuellt/instruktioner_gransovergang).

Institutet för hälsa och välfärd har för social- och hälsovårdsenheterna utfärdat anvisningar för åtgärder vid misstanke om infektion orsakad av coronaviruset COVID-19 (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/anvisningar-for-atgarder-vid-fall-av-coronavirus-covid-19>). Anvisningarna preciserar kriterierna för när personalen inom social- och hälsovården ska testas.

Den 30 mars 2020 fastställde statsrådet riktlinjen (https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitus-jatkaa-poitkeusoloihin-liittyvia-toimia-13-toukokuuta-saakka?_101_INSTANCE_LZ3RQQ4vvWXR_languageld=sv_SE) att personalen inom social- och hälsovården alltid ska testas vid minsta misstanke om sjukdom.

Syftet med anvisningarna är att förebygga och bekämpa spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och att trygga patient- och klientsäkerheten och social- och hälsovårdens funktionsförmåga.

Utredningar i ärendet

Social- och hälsovårdsministeriet har i sjukvårdsdistrikten genomfört en enkät om hur dessa anvisningar har följts (STM 30032020/KV).

I alla sjukvårdsdistrikt följs den anvisade 14 dagars karantänen för personalen, men i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS) är karantänen under vissa förutsättningar 7 dagar. Päijät-Häme sjukvårdsdistrikt tillämpar inte alls den nämnda karantänen på estniska arbetstagare, utan de kan genast inleda arbetet.

Totalt sett testas endast drygt hälften av alla hälso- och sjukvårdsanställda med symtom, men alla har dock varit i karantän 14 dagar.

Bedömning

Såsom ovan konstateras följs inte i alla sjukvårdsdistrikt statsrådets riktlinjer eller de anvisningar som den underlydande förvaltningen har utfärdat. Syftet med riktlinjerna och anvisningarna är att förebygga och bekämpa spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom samt att trygga patient- och klientsäkerheten och social- och hälsovårdens funktionsförmåga.

Servicesystemet inom social- och hälsovården ska ha en funktionsförmåga som bygger på tillräcklig personal för att kunna trygga att människors rätt till liv och hälsa och till grundlagsenliga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster tillgodoses och att allvarlig fara för liv och hälsa avvärs genom ändamålsenliga tjänster. Med hänsyn till detta måste personalen testas och de säkerhetsåtgärder som syftar till att förhindra spridning av eventuell smitta absolut följas.

Underlåtenhet att följa riktlinjerna och anvisningarna äventyrar allvarligt möjligheterna att trygga befolkningens social- och hälsovård.

Eftersom de utfärdade anvisningarna inte har följts, anser social- och hälsovårdsministeriet att det är nödvändigt att meddela en bindande föreskrift. Ministeriet meddelar föreskriften som riksomfattande för att säkerställa att verksamheten är enhetlig i hela landet.

Beslut

Med stöd av 86 § 1 mom. 1 punkten i beredskapslagen ålägger social- och hälsovårdsministeriet de sjukvårdsdistrikt som avses i 7 § i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) och landskapet Åland på det sätt som avses i 6 § i den lagen att

- 1) i enlighet med statsrådets riktlinje av den 16 mars 2020 hänvisa den personal som återvänder från utlandet till förhållanden som motsvarar karantän och avtala med dem om tidpunkten för återgång till arbetet och om två veckors (14 dygn) frånvaro,**
- 2) i enlighet med statsrådets riktlinje av den 30 mars 2020 hänvisa sin personal till en covid-19-undersökning alltid om det finns minsta misstanke om sjukdom. I fråga om testningen ska i övrigt anvisningar av Institutet för hälsa och välfärd följas vid misstanke om en infektion orsakad av coronavirussjukdomen covid-19.**

Detta beslut träder i kraft omedelbart och gäller till och med den 13 april 2020.

TILLÄMPADE RÄTTSNORMER

Beredskapslagen (1552/2011) 86 och 130 §
Statsrådets förordning (125/2020) om ibruktagning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93, 94 och 109 § i beredskapslagen

ÄNDRINGSSÖKANDE

Ändring i detta beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besväransvisningen följer som bilaga.

Detta beslut ska dock trots besvär iakttas genast, om inte besvärmyndigheten föreskriver något annat.

Familje- och omsorgsminister   Krista Kiuru

Kanslichef   Kirsi Varhila

BILAGOR   Besväransvisning

SÄNDLISTA

Sjukvårdsdistrikten
Landskapet Åland

FÖR KÄNNEDOM

Ministerierna
Regionförvaltningsverken
Statens ämbetsverk på Åland
Kommunerna och samkommunerna

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), som ombeds underrätta de privata tjänsteproducenterna inom social- och hälsovården om beslutet.